

La tribuna

La mini reforma de la Llei de la CASS

El problema cal buscar-lo en la gestió dels recursos i en la tardança en adaptar les lleis a la realitat

JOSEP-ANTON
Castell

Aquesta reforma que ja tenim en tràmit parlamentari la podem definir com a tímida, posposant novament la problemàtica al proper govern de torn. El problema de la CASS caldria buscar-lo en la gestió dels recursos i en la tardança en adaptar les lleis a la realitat socioeconòmica del país, on de moment els diferents governs de la història d'Andorra han preferit no emprendre mesures antipopulars ni tampoc establir mecanismes de control sobre el bon ús del sistema i anar deixant que les reserves de la branca general i de la branca jubilació baixin fins al punt de poder quedar exhaurides.

Com bé sabem, els estudis actuals no són fiables a més de cinc anys vista, ja que per més bé que es facin no es poden controlar totes les variables que afecten als càlculs actuàrials. La versió proporcionada pel Govern deu ser la versió pessimista per tal d'alarmar, ens caldria veure també la versió optimista. Segons les dades, la fa-

llida teòrica seria a partir del 2028, i al 2017 tant sol es dona el cas que els ingressos no cobreixen les despeses, però ens queda tot el gruix de reserves per començar a utilitzar-les.

Certament, la projecció només ens serveix per intentar veure el probable comportament, on ens indica de forma no alarmista que cal fer reformes per tal de garantir la sostenibilitat. Ara bé, reformes lògiques i adaptades al ritme de vida actual, on si volem un nivell alt de benestar cal començar a fer canvis estructurals importants com augmentar les cotitzacions i ser molt estrictes amb la despesa i els abusos al sistema. Passar del 10% al 12% a la branca jubilació és una jugada poc intel·ligent ja que sense altres canvis i reformes només allarga el mal de cap a les reformes necessàries.

Pel que fa referència a la compra de punts i al nou càlcul de les pensions de jubilació, no s'explica del tot clar: a l'art. 77 de modificació de l'art. 200 de la llei 17/2008, aquest article té tela, a efectes pràctics no està tant malament tot i que l'han complicat molt on a la gent li serà quelcom difícil fer els càlculs de la pensió que els hi tocarà.

Hagués sigut més fàcil i entenedor establir una pensió màxima i una pensió mínima -l'Estat hauria de ga-

rantir com a mínim una jubilació equivalent al salari mínim-, o fer que la compra dels punts de jubilació vaguin en funció de trams salarials, que seria un topall indirecte.

Tal com està redactat implica:

Que per a salaris que han cotitzat 40 anys d'uns mil euros mensuals, la pensió de jubilació no pateix cap mena de penalització ni topall; ara bé els topalls comencen a fer efecte per a salaris de 3.550 euros mensuals en actiu.

Curiosament no s'està parlant del factor de conversió de les pensions de jubilació ni de la taxa de substitució. Actualment tenim un factor de conversió de vuit anys, és a dir implica que com a regla general amb vuit anys el jubilat recupera tot el capital aportat, la part empresa més la seva part, on la seva esperança de vida probablement pot estar en uns 10-15 anys més. La proposta de DA seria passar a un factor de conversió de 9,6 anys.

REFERENT al valor de la pensió de jubilació, actualment com a regla general vindria a ser de l'ordre del 50% dels últims salaris cotitzats en una mitjana d'uns 40 anys cotitzats, taxa de substitució del 50%. Amb la proposta de nous canvis del valor de venda dels punts, passant el factor de

conversió al 9,6, i augmentant fins al 12% la part de cotització per jubilació, passariem a tenir una taxa de substitució del l'ordre del 54%. Percentatge que continua sent baix ja que les pensions amb valor absolut són molt baixes, on difícilment es pot mantenir el mateix ritme de vida que quan s'estava en actiu.

Si volem pensions més dignes, necessàriament cal que l'assegurat cotitzi més durant la seva vida laboral.

Per tal de revaloritzar el valor del preu de compra dels punts, s'introdueix el càlcul del factor de sostenibilitat. Aquest càlcul no s'entén i és subjectiu, seria més net continuar les revaloritzacions via l'IPC.

Referent al tema de les baixes laborals, és baixarien les prestacions econòmiques, no té cap mena de sentit i socialment no pot ser acceptable, el que caldria fer és controlar més el frau amb les baixes i que no siguin un subsidi d'atur encobert.

No s'està modificant l'article 180 sobre les pensions de viduïtat, tal com està el redactat actual caldria ajustar al redactat el punt primer i anul·lar el punt tercer. Ja que la restricció d'haver cotitzat un període immediatament anterior a la mort del causant sense considerar tota la vida laboral està vulnerant el principi d'igualtat, ja

que només tenen dret a la pensió de viduïtat aquells que el difunt de 65 anys ha cotitzat cinc anys durant els últims sis anys a comptar immediatament abans de la mort.

Aquesta restricció noté en consideració si el difunt a cotitzat tota la vida laboral i deixa sense pensió de reversió aquelles persones que al final de la seva vida laboral és prejubilat o perden la feina. Cal destacar també que s'estan deixant la introducció d'una nova branca, la branca de prestació per desocupació involuntària.

Vist que el sistema administratiu de gestió de la CASS està plenament implementat, semblaria lògic i a costos relativament baixos crear una nova branca independent i finançada via aportacions dels afiliats i de la patronal per gestionar el servei i ajuda de desocupació involuntària. Aquesta branca la podria gestionar administrativament la CASS, però hauria de ser el Ministeri de Treball qui autoritzi i controli les ajudes. Referent al període mínim per generar dret a la pensió de jubilació, passa a ser de 15 anys cotitzats. I per tenir dret a un capital de jubilació s'haurà d'haver cotitzat entre 5 i 15 anys. Aquests períodes de carència semblen lògics i raonables als temps actuals, així com les restriccions a les prejubilacions. ≡